

ΑΛΕΝ ΜΠΑΝΤΙΟΥ: “Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΘΑ ΕΞΕΓΕΡΘΕΙ ΞΑΝΑ ΟΠΩΣ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ ‘60” (Συνέντευξη στην Τάνια Μποζανίνου)

Ο διασημότερος εν ζωή γάλλος φιλόσοφος προτείνει «τοπικές δράσεις παντού», λέει τα χειρότερα για τον Νικολά Σαρκοζί και πιστεύει ότι η παγκόσμια εξέγερση είναι προ των πυλών.

Τον αποκαλούν «γκουρού της γαλλικής Αριστεράς». Ο ίδιος φέρει με υπερηφάνεια τον τίτλο του μαρξιστή. Αλλά και του φιλοσόφου που ανήκει στην περίφημη γαλλική σχολή της δεκαετίας του '60 μαζί με τον Αλτουζέρ, τον Λακάν, τον Ντεριντά, τον Λιοτάρκαι τον Ντελέζ. «Είμαι ο τελευταίος επιζών» λέει κρατώντας αποστάσεις από τους νεότερους συναδέλφους του που «υπερασπίζονται την καθιερωμένη τάξη και τον καπιταλισμό».

Συναντήσαμε τον Αλέν Μπαντιού την περασμένη Τετάρτη στην Αθήνα, την οποία επισκέφθηκε καλεσμένος του Γαλλικού Ινστιτούτου. Αρχισε τη συζήτηση λέγοντας ότι μιλάει πολύ καλά αρχαία ελληνικά, τα οποία όμως δεν τον βοηθούν καθόλου να καταλάβει τα σύγχρονα που μιλούν οι πολλοί έλληνες φίλοι του.

Κατηγορούν τον Μπαντιού ότι «μισεί τη δημοκρατία». Αλλωστε δηλώνει ότι «η δημοκρατία δεν είναι παρά ένα όργανο προπαγάνδας του καπιταλισμού». Μας διευκρινίζει όμως ότι απορρίπτει τη σημερινή μορφή οργάνωσης των κρατών και όχι τις ιδέες περί ελευθερίας, ισότητας και αδερφοσύνης. Τον ρωτάμε αν έχει υπόψη του κάποιο καλύτερο πολίτευμα από το δημοκρατικό. «Τα τρομοκρατικά και δεσποτικά

κράτη που δήλωναν κομμουνιστικά απέτυχαν» λέει. «Συνεπώς πιστεύω ότι το ερώτημα παραμένει, προς το παρόν, ανοιχτό».

Ο Μπαντιού είναι βέβαιος ότι ύστερα από μια περίοδο αδράνειας της νεολαίας, «βρισκόμαστε σήμερα μπροστά σε μια νέα περίοδο νεολαιίστικης εξέγερσης. Μόνο που η εξέγερση αυτή είναι προς το παρόν εντελώς τυφλή διότι δεν έχει μνήμη, το ιστορικό της παρελθόν είναι πολύ αδύναμο. Ήδη έχουμε την Τυνησία και την Αίγυπτο. Θα υπάρξει μια νέα παγκόσμια εξέγερση της νεολαίας όπως συνέβη στη δεκαετία του '60». Η κρίση μπαίνει «υποχρεωτικά» στη συζήτηση. Ο Μπαντιού λέει ότι δεν τον εντυπωσιάζει τόσο η ίδια η κρίση γιατί «ήταν πάντα πιθανή και κάποια στιγμή αναπόφευκτη, ιδίως αφότου απελευθερώσαμε πλήρως το χρηματοπιστωτικό σύστημα». Αυτό που τον ενδιαφέρει περισσότερο είναι η αδυναμία της απέναντι πλευράς την οποία αποκάλυψε η κρίση: «Είναι εντυπωσιακό να βλέπουμε ότι παντού η απάντηση των κρατών, των κυβερνήσεων, των κυρίαρχων πολιτικών δυνάμεων είναι πανομοιότυπη-πρέπει να σώσουμε το σύστημα. Κανείς δεν έχει άλλη ιδέα εκτός από το να σώσουμε το σύστημα».

Θεωρεί επίσης εντυπωσιακό το ότι ο κόσμος βλέπει τους μισθούς να μειώνονται, την ανεργία να αυξάνεται, όμως «δεν προτείνει καμία εναλλακτική λύση στα μέτρα που παίρνουν αριστερές και δεξιές κυβερνήσεις – ο Θαπατέρο, ο Γκόρντον Μπράουν, η Μέρκελ ή ο Παπανδρέου κάνουντο ίδιο πράγμα. Γνώριζα ότι οι λαϊκές δυνάμεις είχαν μεγάλη αδυναμία, όμως η κρίση αποκάλυψε το βάθος της αδυναμίας μας- λέω “μας” γιατί είναι και η δική μου».

Σύμφωνα με τον Μπαντιού, διανύουμε ακόμη την «εποχή της κατάρρευσης του κομμουνισμού». Ο κομμουνισμός «έπρεπε να καταρρεύσει, ήταν ήδη νεκρός» λέει. Όμως το μόνο που προέκυψε ήταν η ιδέα ότι ο καπιταλισμός είναι αναπόφευκτος για όλους. Ο ίδιος προτείνει «να διοργανώσουμε παντού μια αντίσταση τοπική και να προσπαθήσουμε να συνδέσουμε τις αντιστάσεις αυτές

όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά σε πιο ευρύ εφάσον η κρίση είναι παγκοσμιοποιημένη. Όσο δεν κάνουμε κάτι τέτοιο, θα υποχρεωθούμε να συναινέσουμε τελικά, είτε το θέλουμε είτε όχι, στην άποψη που κυριαρχεί σήμερα: όλα έχουν αποτύχει, μη μας μιλάτε για σοσιαλισμό, για κομμουνισμό, δεν υπάρχει παρά μόνο μια φυσική οικονομία, η καπιταλιστική».

Ποια η χρησιμότητα των φιλοσόφων σήμερα; τον ρωτάμε. «Πρώτον, προσπαθούνα πείσουν τον κόσμο να αμφισβητεί τις επικρατούσες απόψεις, να μην παίρνει τίποτε ως θέσφατο επειδή είναι το έθιμο, η συνήθεια, η οικογένεια, η πατρίδα. Δεύτερον, υπογραμμίζουν ό,τι νέο στην επιστήμη, στην τέχνη, στην πολιτική- δεν δημιουργούν αναγκαστικά καινοτομίες αλλά τις οργανώνουν, τις παρουσιάζουν. Τρίτον, ο φιλόσοφος πρέπει να δίνει κουράγιο: να δείχνει ότι όσο άσχημα κι αν είναι τα πράγματα, μπορούμε επικρίνουμε τις επικρατούσες απόψεις, καινοτομίες υπάρχουν πάντα, μικρότερες ή μεγαλύτερες».

Πριν από τέσσερα χρόνια ο Μπαντιού έγραψε ένα βιβλίο επικριτικό για τον **Νικολά Σαρκοζί** το οποίο έκανε πάταγο. Η άποψή του για τον γάλλο πρόεδρο σήμερα είναι «ακόμη χειρότερη γιατί έχει πλευρές τις οποίες δεν είχα δει τότε. Για παράδειγμα, μια βαθιά περιφρόνηση προς τους διανοούμενους και την κουλτούρα. Μια πλευρά χυδαία. Μια πλευρά κάπως σαν τον **Μπερλουσκόνι**: συγχρωτίζεται πάντα με πλούσιους, σκηνοθετεί την ιδιωτική του ζωή και χρησιμοποιεί μονίμως όλα τα δυνατά δημαγωγικά τεχνάσματα. Δεν έχει καν ένα σχέδιο με συνοχή. Σκέφτεται μόνο τον εαυτό του».

Μαθηματικός, φιλόσοφος, μεταλενινιστής και μεταμαοϊστής

Ο Αλέν Μπαντιού γεννήθηκε πριν από 74 χρόνια στο Ραμπάτ του Μαρόκου. Σπούδασε Μαθηματικά, δίδαξε επί 30 χρόνια φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού VIII (Βενσέν) και το 1999 ανέλαβε την έδρα της Φιλοσοφίας στην Ecole Normale Supérieure όπου συνεχίζει να διδάσκει μετά την πρόσφατη συνταξιοδότησή του. Έχει γράψει πολλά φιλοσοφικά και πολιτικά δοκίμια, με κορυφαίο το «Από το είναι στο συμβάν». Ταγμένος

στην Αριστερά, δραστηριοποιείται στη «μεταλενινιστική και μεταμαοϊκή» Πολιτική Οργάνωση, της οποίας υπήρξε συνιδρυτής το 1985, μια μετακομματική οργάνωση που ασκεί άμεσες λαϊκές παρεμβάσεις σε εύρος ζητημάτων.

“Ο εθνικισμός είναι πιο έντονος στην Ελλάδα απ’ ότι στη Γαλλία”

Η νεοελληνική κοινωνία κυοφορεί επώδυνα κάτι καινούργιο με εσωτερικές ανισορροπίες, εκτιμά ο Μπαντιού. Εμποδίζεται όμως από την τριβή του σύγχρονου με τους «παράδοξους αρχαϊσμούς».

«Είναι εντυπωσιακό να βλέπουμε ότι παντού η απάντηση των κρατών, των κυβερνήσεων, των κυρίαρχων πολιτικών δυνάμεων είναι πανομοιότυπη- πρέπει να σώσουμε το σύστημα. Κανείς δεν έχει άλλη ιδέα εκτός από το να σώσουμε το σύστημα» λέει ο Αλέν Μπαντιού

– Εχετε επισκεφθεί πολλές φορές την Ελλάδα. Πώς κρίνετε την ελληνική νοοτροπία;

«Η Ελλάδα αποτελεί έναν ιδιαίτερο συνδυασμό μοντερνισμού και αρχαϊσμού. Θα ήταν λάθος να λέγαμε ότι οι Έλληνες παραμένουν δέσμιοι της παράδοσης, όμως υπάρχουν παραδοσιακά χαρακτηριστικά που είναι πιο έντονα στην Ελλάδα απ’ όσο στη Γαλλία. Ο εθνικισμός είναι σαφέστατα πιο έντονος στην Ελλάδα. Για έναν Γάλλο είναι εντυπωσιακή η θέση της θρησκείας που παραμένει πολύ σημαντική και δεν είναι διαχωρισμένη από το κράτος, ούτε στα χαρτιά ούτε στην πράξη. Την ίδια στιγμή, η ελληνική είναι μια σύγχρονη κοινωνία. Η Ελλάδα με ενδιαφέρει διότι έχει βαθιές αντιφάσεις. Επιπλέον, την πλήττει η κρίση με εξαιρετική ένταση. Από όλα αυτά κυοφορείται κάτι καινούργιο. Θα είναι όμως μια δύσκολη κύηση διότι υπάρχει αυτή η τριβή του σύγχρονου με την κλασική εθνική φιγούρα. Οι κοινωνίες όπου επιβιώνουν παράδοξοι αρχαϊσμοί παρουσιάζουν ενδιαφέρον διότι έχουν εσωτερικές ανισορροπίες και δεν γνωρίζουμε τι θα παραγάγουν τελικά».

(Πηγή: Το Βήμα)

Φωτό: Wikimedia

11 Φεβρουαρίου 2011